

Agendapuntnummer : 14
Documentnummer :

Onderwerp : Vaststelling bestemmingsplan 'Natuurbegraafplaats Landgoed Jachtslot De Mookerheide'

De raad der gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 6 februari 2018

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 28 februari 2018

Besluit:

1. In te stemmen met de zienswijzennota behorende bij het bestemmingsplan 'Natuurbegraafplaats Landgoed Jachtslot De Mookerheide';
2. Het bestemmingsplan 'Natuurbegraafplaats Landgoed Jachtslot De Mookerheide' conform zienswijzennota ongewijzigd vast te stellen.

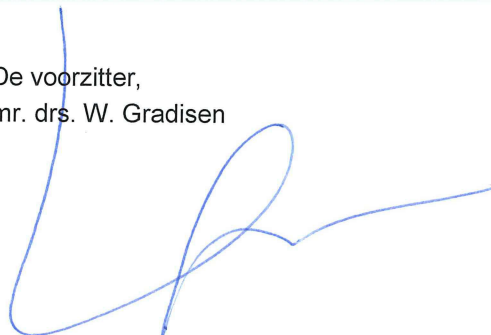
Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 8 maart 2018

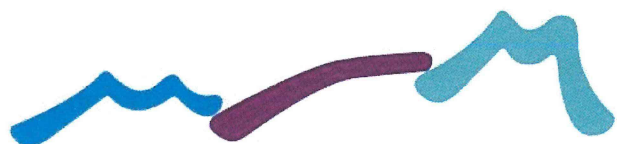
De raad voornoemd,

De griffier (plv.),
A.W. Peters-Sengers

De voorzitter,
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

Behoort bij besluit van de raad
der gemeente MOOK EN MIDDELAAR
d.d. 8-3-2018 nr. 14
De griffier,

ZIENSWIJZENNOTA

BESTEMMINGSPLAN NATUURBEGRAAFPLAATS LANDGOED JACHTSLOT DE MOOKERHEIDE

Deze zienswijzennota behoort bij het raadsvoorstel en –besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan Natuurbegraafplaats Landgoed Jachtslot De Mookerheide.

1. Inleiding

Het plangebied is gelegen op Landgoed Jachtslot de Mookerheide te Molenhoek in de gemeente Mook en Middelaar. Het ontwerpbestemmingsplan voorziet in de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats van circa 50 hectare. Naast nieuwe inrichtings- en beheermaatregelen wordt binnen het plangebied het bestaande natuurbeheer van Natuurmonumenten voortgezet. Dit natuurbeheer is primair gericht op het versterken van het Natuurnetwerk Nederland en het realiseren van de natuurdoelen die gesteld zijn in het provinciale natuurbeheerplan.

Op 24 oktober 2017 is de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Landgoed Jachtslot de Mookerheide bekendgemaakt via een publicatie in De Maas Driehoek, Staatscourant en een publicatie op de website van de gemeente Mook en Middelaar. Het ontwerpbestemmingsplan heeft vervolgens van 25 oktober 2017 tot en met 5 december 2017 voor een ieder ter inzage gelegen. Het plan was gedurende deze periode op het gemeentehuis in te zien tijdens openingstijden. Ook kon het ontwerpbestemmingsplan digitaal via de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl worden geraadpleegd. Het planidentificatienummer was NL.IMRO.0944.BPMookerheide-ON01. Op de gemeentelijke website was een link naar de landelijke website te vinden.

2. Zienswijzen

Er is één zienswijze bij de gemeente ingediend.

De Provincie Limburg heeft aangegeven geen aanleiding te zien om ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan een zienswijze in te dienen. Het plan is door de Provincie Limburg beoordeeld op de adequate doorwerking van de provinciale belangen. Er heeft op grond van artikel 3.1.1 Bro een overleg over het planvoornemen plaatsgevonden. Dit overleg heeft geleid tot een aantal opmerkingen van de Provincie. Deze opmerkingen zijn volgende de Provincie Limburg in voldoende mate in het plan meegenomen.

2.1 Overzicht indieners

Nr.	Naam	Straat	Postcode	Plaats	Datum ontvangen
1.	Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl	Postbus 23130	3001 KC	Rotterdam	4 december 2017

2.2 Ontvankelijkheid

De ingediende zienswijze is binnen de daarvoor gestelde termijn ontvangen. De zienswijze is ontvankelijk en wordt daarom inhoudelijk behandeld.

2.3 Beantwoording zienswijze

In de onderstaande tabel is de ontvangen zienswijze samengevat en geeft de gemeente een reactie op deze zienswijze. Vervolgens worden de conclusies aangegeven en de eventuele gevolgen voor het bestemmingsplan.

1. Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl		
1.1 Het aantal graven		
Zienswijze		Reactie gemeente Mook en Middelaar
a.	Volgens reclamant zou de gemeente zich moeten aansluiten bij het advies van Alterra uit 2009 over de grafelijkheid en niet aan een norm van 10%, die Natuurbegraven Nederland stelt. Toetsing aan het Alterra-rapport is in lijn met het beleid van de provincie Limburg.	Het rapport van Alterra in 2009 betreft een algemeen onderzoek naar natuurbegraafplaatsen die niet te vergelijken zijn met de voorliggende ontwikkeling als het gaat om het aspect grafelijkheid. Zo ziet het rapport toe op tijdelijk begraven, dubbele graven en grafmarkering. Dat is allemaal niet aan de orde in het voorliggende plan. Bovendien wordt in het Alterra-rapport 2013 (te raadplegen via: www.wageningenUR.nl/alterra) in de inleiding (pagina 7) benadrukt dat in het Alterra-rapport 2009: <i>“Een poging is gedaan om hiervoor een norm in termen van aantal graven te ontwikkelen, maar hierover wordt in het rapport (van 2009) opgemerkt”:</i> <i>“Aan dit rekenvoorbeeld valt het nodige toe en af te doen. Het moet als niet meer dan een vingeroefening worden beschouwd”.</i> <i>“Desondanks is deze vingeroefening een eigen leven gaan leiden”.</i> Alterra heeft in 2013 een landelijke inventarisatie naar natuurbegraafplaatsen gedaan. Hieruit is gebleken dat er twee soorten natuurbegraafplaatsen zijn: een groep begraafplaatsen die is gericht op natuurbeheer en een groep die is gericht op een natuurlijke sfeer. Alterra komt tot de conclusie dat het maximum aantal graven per hectare op zich beperkte betekenis toekomt als norm voor de effecten op de natuur als daar de spreiding over ruimte en tijd niet bij wordt betrokken. Spreiding over de ruimte heeft betrekking op de vraag waar de graven op de begraafplaats worden geconcentreerd.

		Spreiding over tijd heeft betrekking op de toename van het aantal graven per jaar en op de duur van de grafcrust. Alterra concludeert dat bij de natuurbegraafplaats Heidepol (natuurbegraafplaats van dezelfde initiatiefnemer als in onderhavig geval), waarbij het gemiddeld aantal graven per hectare 425 betreft en de totale oppervlakte van het plangebied 17 hectare, sprake is van een begraafplaats die is gericht op natuurbeheer. Voor de goede orde, in het huidige plan gaat het om minder graven per hectare. Alterra acht dus van belang dat er gekeken wordt naar de spreiding over plaats en ruimte. In een recent rapport van Alterra (Alterra 2017; Effecten van natuurbegraven op de vegetatie op Natuurbegraafplaats Heidepol) wordt het volgende geconcludeerd: <i>“Het natuurbegraven heeft geen blijvend negatieve invloed op de vegetatie, niet op de bossen en niet op de nog jonge graslanden. De analyses laten een eensluidend beeld zien. Er zijn geen wezenlijke verschillen te vinden tussen graven en de controleopnamen. De belangrijkste verschillen worden verklaard door verschillen in gras/bos, leeftijd van het graf en in de bodem pH, magnesium en stikstof. Geen van de individueel geteste verschillen per vegetatietype tussen graf en controle is significant. Op Natuurbegraafplaats Heidepol is er op het ogenblik dus geen wezenlijk effect te vinden van het natuurbegraven op de geteste abiotische bodemparemeters (pH, totaal stikstof, fosfor, nitraat, ammoniak, magnesium en calcium.”</i> In de Natuurtoets (bijlage 2 van het bestemmingsplan) wordt aangegeven dat het Alterra-rapport 2009 een deskstudy betreft. Een vingeroefening, niet bedoeld als normering en zeker niet om daaraan initiatieven te toetsen. De Natuurtoets verwijst voor die conclusie naar het Alterra-rapport 2013 waarin het Alterra-rapport 2009 in perspectief wordt geplaatst. Omdat de Provincie het Alterra-rapport 2009 bij haar beoordeling betreft, komen enige vergelijkingen met de bevindingen daarin terug in de natuurtoets.
--	--	--

		Uit de natuurtoets blijkt dat de wezenlijke kenmerken van het NNN – de Goudgroene natuurzone niet worden aangetast. De plannen voor de natuurbegraafplaats staan de ontwikkeling en versterking van de wezenlijke waarden en kenmerken in de Goudgroene natuurzone en de kwaliteiten in de Bronsgroene natuurzone (groene karakter, visueel ruimtelijke karakter) dus niet in de weg. Op basis van de natuurtoets is de gemeenteraad van mening dat natuurbegraven past binnen de bestemming Natuur en zich verdraagt met de doelstellingen van NNN.
b.	Reclamant is van mening dat geen sprake is van een natuurbegraafplaats vanwege het feit dat de graflichtheid afwijkt van het advies van Alterra in het rapport “Terug naar de natuur” uit 2009. Ter onderbouwing wordt verwezen naar jurisprudentie (Rechtbank Roermond AW 10/458).	Voor zover reclamant verwijst naar de betreffende uitspraak (ECLI:NL:RBROE:2011:BR0393) merkt de gemeenteraad op dat het daar aan de orde zijnde bestemmingsplan uitging van een natuurbegraafplaats, terwijl dit uit geen enkel onderzoek bleek. Omdat wat onder een natuurbegraafplaats mocht worden verstaan niet was onderbouwd, heeft de rechtbank gerefereerd aan het Alterra-rapport van 2009. In het onderhavige bestemmingsplan is iets dergelijks niet aan de orde. Bovendien gaat het rapport Alterra 2009 over begraafplaatsen die niet te vergelijken zijn met de voorliggende ontwikkeling, zoals tijdelijk begraven, dubbele graven en grafmarkering. In een recente uitspraak van 28 oktober 2015 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS 28 oktober 2015, nr. 201501288/1/R3) overwoog de voorzieningenrechter dat het Alterra-rapport 2009 is vervangen door het Alterra-rapport 2013, waar het conclusies over graflichtheid betreft. Nu daarin is vermeld dat de in het Alterra-rapport 2009 genoemde graflichtheid niet als norm is bedoeld, oordeelde de voorzieningenrechter dat de gemeenteraad bij de vaststelling van het bestemmingsplan niet hoeft aan te sluiten bij die norm. In de uitspraak van 28 oktober 2015 (ABRvS 28 oktober 2015, nr. 201501288/1/R3) wordt de graflichtheid van 10% als laag gekwalificeerd.

		Uit het natuuronderzoek blijkt verder dat de wezenlijke kenmerken van het NNN – de Goudgroene natuurzone niet worden aangetast, zowel gelet op landschaps- als beheertypenniveau. De plannen voor de natuurbegraafplaats staan de ontwikkeling en versterking van de wezenlijke waarden en kenmerken in de Goudgroene en de kwaliteiten in de Bronsgroene natuurzone (groene karakter, visueel ruimtelijke karakter) niet in de weg. De gemeenteraad is dan ook van mening dat er sprake is van een natuurbegraafplaats passend bij de natuurfunctie van het gebied.
c.	Reclamant ziet geen enkel 'groot openbaar belang' dat zó urgent en zwaarwegend is, dat het 'nee-tenzij' principe van toepassing zou kunnen zijn.	Uit de Natuurtoets hoofdstuk 5 Nee tenzij toets NNN (bijlage 2 toelichting) blijkt dat de wezenlijke kenmerken van het NNN – de Goudgroene natuurzone niet worden aangetast. De plannen voor de natuurbegraafplaats staan de ontwikkeling en versterking van de wezenlijke waarden en kenmerken in de Goudgroene natuurzone en de kwaliteiten in de Bronsgroene natuurzone (groene karakter, visueel ruimtelijke karakter) niet in de weg. Een groot openbaar belang hoeft niet te worden aangetoond. Het Nee-tenzij principe is niet van toepassing.
1.2 Effecten op het milieu		
Zienswijze		Reactie gemeente Mook en Middelaar
d.	Reclamant stelt dat er langdurig en nauwgezet onderzoek noodzakelijk is om te kunnen stellen dat natuurbegraven onschadelijk is voor het milieu.	In de uitspraak van 28 oktober 2015 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS 28 oktober 2015, nr. 201501288/1/R3) stelt de Afdeling dat de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging door natuurbegraven is geregeld in de Wet op de Lijkbezorging. Uit het hydrologisch onderzoek dat als bijlage is toegevoegd aan de toelichting (bijlage 4) blijkt dat er ruim voldaan wordt aan de eisen die zijn opgenomen in de wet. Daarnaast is het plangebied niet binnen het grondwaterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied gelegen.

		Verder blijkt uit het rapport van Alterra uit 2009 'Terug naar de natuur' dat natuurbegraven niet milieubelastend is. Daarbij is ook gekeken naar de metalen die vrijkomen, naar protheses en naar organische ontbindingsprocessen. Geconcludeerd mag worden dat op en rondom begraafplaatsen de gehalten aan zware metalen, elementen, anionen en specifieke afbraakproducten niet verschillen van die van 'normaal' grond- en oppervlaktewater. Dit bleek eerder ook al uit het RIVM-rapport (Brinkman et al., 1987 en Honing et al., 1988). De gehalten liggen daarnaast ruim onder de daarvoor geldende interventiewaarden. Dat natuurbegraven niet milieubelastend is, wordt bevestigd in het afstudeeronderzoek milieueffecten begraafplaatsen Noord-Brabant van Van den Broek (2013), waarin wordt geconcludeerd dat een begraafplaats waarschijnlijk beperkte tot geen gevolgen heeft voor de bodemkwaliteit. Op basis van de beschikbare onderzoeken naar milieueffecten van begraven acht de gemeenteraad verder onderzoek niet noodzakelijk.
e.	Reclamant stelt dat op een algemene begraafplaats de graven herkenbaar, vindbaar en geconcentreerd op een beperkt oppervlak te vinden zijn. Dat maakt controle – nu en in de toekomst – mogelijk.	Op een natuurbegraafplaats wordt in het grafregister exact bijgehouden waar graven worden gerealiseerd. De GPS coördinaten van de natuurgraven worden in dit register opgenomen. Aan de hand van deze gegevens kan exact worden nagegaan hoeveel graven zijn gerealiseerd en waar deze graven zijn gerealiseerd. Een registratiesysteem is verplicht bij wet. De registratie van de graven vindt conform het wettelijk kader plaats. De graven zijn te allen tijde vindbaar en controleerbaar. De zorgen van reclamant deelt de gemeenteraad niet.
f.	Reclamant geeft aan dat het lichaam zelf, dat ook voor ongewenste belasting van de natuur zorgt, zorgvuldig buiten beeld blijft in de beschrijving.	Naar onze mening wordt deze belasting niet buiten beschouwing gelaten. In het hoofdstuk omtrent milieu wordt hier op ingegaan. Verwezen wordt ook naar de reactie van de gemeenteraad op zienswijze d.

g.	Volgens reclamant is de doelstelling van de Vereniging Natuurmonumenten gericht op (a) 'het bevorderen van het behoud en het herstel van natuur en landschap', (b) 'het bevorderen van de zuiverheid van water, bodem en lucht alsmede het beschermen van de stilte' en (c) 'het bevorderen van het besef dat de mens hiervoor verantwoordelijkheid draagt'. Reclamant kan de nagestreefde zuiverheid van bodem en water niet rijmen met het begraven.	Natuurmonumenten en Natuurbegraven Nederland werken samen aan het behoud van natuur en het versterken en vergroten van natuurareaal. Natuurbegraven draagt op deze wijze bij aan het herstel en behoud van het landgoed. Ook voorziet natuurbegraven in een fonds om nog extra nieuwe natuur in de omgeving te realiseren. Hoewel de uitgevoerde natuurtoets geen aantasting laat zien en compensatie volgens de toets dus niet van toepassing zou zijn, dragen Natuurmonumenten en Natuurbegraven Nederland middels compensatie bij aan de realisatie van een extra kwaliteitsimpuls voor het gebied. Van vervuiling van de bodem is geen sprake, zie ook de reactie van de gemeenteraad op zienswijze d. Verder is de betreffende opmerking van reclamant - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
h.	Reclamant vraagt zich af of de huidige plannen – waarin Natuurmonumenten op haar grondgebied een commerciële partij een natuurbegraafplaats laat exploiteren – passen bij de voorwaarden waaronder Natuurmonumenten dit gebied ooit heeft verworven.	Natuurmonumenten wil de kwaliteit van natuur en cultureel erfgoed verbeteren en het landgoed in ere herstellen. Dit kan mede door de samenwerking met Natuurbegraven Nederland bewerkstelligd worden. Daarnaast wil Natuurmonumenten het landgoed zodanig beheren dat gebouwen, de bossen, de tuin en infrastructuur duurzaam kunnen worden onderhouden uit de exploitatie van het landgoed en de beschikbare monumentensubsidies. De betreffende opmerking van reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
i.	Reclamant stelt dat er geen grondig en recent onderzoek gedaan is naar de effecten van duizenden natuurgroeven op de waterkwaliteit.	De bescherming van het grondwater tegen verontreiniging door natuurbegraven is geregeld in de Wet op de Lijkbezorging. Uit het hydrologisch onderzoek dat als bijlage is toegevoegd aan de toelichting (bijlage 4) blijkt dat er ruimschoots voldaan wordt aan de eisen die zijn opgenomen in de wet.

		De gemeenteraad acht een langdurig onderzoek naar de effecten niet noodzakelijk.
1.3 Effecten op natuurwaarden		
<i>Zienswijze</i>		<i>Reactie gemeente Mook en Middelaar</i>
j.	Naar de mening van reclamant staan de belangen van de natuur duidelijk niet voorop. Het verplaatsen van dieren is bovendien strijdig met de Wet natuurbescherming, die het opzettelijk storen of vangen van dieren verbiedt (zie ook de Natuurtoets, pagina 62 en 63). Aangezien het begraven van stoffelijke overschotten geen noodzakelijke ingreep is ten behoeve van de natuur zelf, lijkt vrijstelling niet op zijn plaats.	Bij natuurbegraven prevaleert natuur te allen tijde. Dat houdt bijvoorbeeld in dat als een vogel broedt in de nabijheid van het graf, dat daar nadrukkelijk rekening mee wordt gehouden door het kwetsbare gedeelte af te zetten. Zie onder andere paragraaf 2.1.1 van het ecologisch werkprotocol (bijlage 9). Voor inrichting en gebruik is een ecologisch werkprotocol opgesteld. Het protocol omvat vereisten uit de Wet Natuurbescherming (Wnb). Van vrijstelling of een noodzaak voor vrijstelling is geen sprake. Natuurbegraven zoals beschreven en geborgd in het plan is niet strijdig met de Wet natuurbescherming.
k.	Reclamant vindt het interessant dat Natuurbegraven Nederland en Natuurmonumenten eerst een bestaand natuurgebied verbouwen en vervuilen en afspreken dat zij de schade vergoeden door aan hetzelfde gebied vervolgens een 'kwaliteitsimpuls' te geven.	De betreffende opmerking van reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
1.4 Verstoring van de grafrust		
<i>Zienswijze</i>		<i>Reactie gemeente Mook en Middelaar</i>
l.	Reclamant geeft aan dat in de Natuurtoets de vos niet is genoemd. Het lijkt reclamant onwaarschijnlijk dat een wijdverbreid zoogdier als de vos niet voorkomt in dit gebied of er in de toekomst niet zal voorkomen.	Er wordt in de natuurtoets niet gesteld dat de vos niet voorkomt in het plangebied. Echter, er zijn binnen de gemeente geen voorbeelden bekend van incidenten met vossen op begraafplaatsen. Ook op andere natuurbegraafplaatsen zijn er in de praktijk geen problemen met vossen. De Wet op de Lijkbezorging voorziet in regels omtrent grafdiepte die voldoende bescherming bieden.
m.	Reclamant vraagt zich af of de stichting mag aannemen dat de belangen van de vos en andere gravende zoogdieren voorrang krijgen boven de belangen van Natuurbegraven Nederland en Natuurmonumenten? En dat deze zoogdieren dus hun natuurlijke (graaf)gedrag zonder beperkingen mogen uitleven?	Natuur prevaleert te allen tijde, zo ook de vos en andere zoogdieren. Op natuurbegraafplaatsen zijn de Wet op de Lijkbezorging, het Besluit op de Lijkbezorging en de Inspectierichtlijn Lijkbezorging van toepassing. Daarin wordt onder meer de wijze van begraven dwingend voorgeschreven.

		De wet- en regelgeving voorkomt dat graven worden verstoord door dieren. In het bijzonder wordt gewezen op artikel 5 van het Besluit op de Lijkbezorging, waarin onder meer is bepaald dat boven de kist of het omhulsel zich een laag grond bevindt van tenminste vijfenzeftig centimeter. Bij de inrichting van de natuurbegraafplaats wordt deze wet- en regelgeving in acht genomen.
1.5 Archeologische en aardkundige waarden		
<i>Zienswijze</i>		<i>Reactie gemeente Mook en Middelaar</i>
n.	Reclamant leest in de detailstudies onder meer dat er in het plangebied een aarden wal en rug van onbekende herkomst zijn aangetroffen zonder dat er nader onderzoek nodig geacht wordt. Ook zijn historische winningskuilen en karrensporen aangetroffen, ook zonder dat nader onderzoek nodig is. Toch heeft de gemeente Mook en Middelaar besloten 'het aanleggen van graven vrij te stellen van nader onderzoek'. Reclamant acht dit besluit niet terecht en niet zorgvuldig onderbouwd.	Ingrepen in de bodem anders dan het delven van graven, zijn niet voorzien. Bij het delven en weer sluiten van de graven wordt rekening gehouden met de bodemopbouw. Verschillende grondlagen worden weer op de oorspronkelijke plaats teruggebracht. De vegetatie wordt tijdelijk aan de kant gelegd en na sluiting van het graf weer teruggebracht. Zodoende worden de aanwezige bodemstructuren beschermd tegen verstoringen. Ook het profiel van de bodem blijft bij de ontwikkeling en het beheer van de natuurbegraafplaats intact. In het inrichtings- en beheerplan wordt gesteld dat bij het beheer van de natuurbegraafplaats zorgvuldig omgegaan wordt met waardevolle cultuurhistorische elementen en dat de oude eigendoms- en grenswallen, restanten van hakhout en de historische winningskuilen worden beschermd.
o.	Reclamant stelt dat het feit dat de Provincie geen beleid heeft ten aanzien van aardkundige waarden niet betekent dat die waarden dus zondermeer geschonden mogen worden en niet hoeven te worden meegewogen.	Zoals in de reactie op zienswijze n. is geschreven, wordt te allen tijde rekening gehouden met de bodemopbouw. Verwezen wordt naar de reactie van de gemeenteraad op zienswijze n.
1.6 Verdienmodel		
<i>Zienswijze</i>		<i>Reactie gemeente Mook en Middelaar</i>
p.	Reclamant vraagt zich af of er wel vraag is naar natuurbegraven.	Uit marktonderzoeken en de exploitatiebegroting van de natuurbegraafplaats Heidepol blijkt dat er behoefte is aan natuurbegraafplaatsen. De exploitatie van Heidepol over 2012-2017 laat zien dat de natuurbegraafplaats commercieel haalbaar is.

		Daarbij is het blijkens de uitspraak van de Raad van State (201201045/1/R3) voldoende dat een commerciële partij het haalbaar acht en bereid is om een onderbouwd particulier initiatief te exploiteren. De Raad van State acht het ook niet nodig dat de gemeente een onderzoek verricht naar concurrentieverhoudingen en de toename van concurrentie. Verder is in opdracht van de initiatiefnemers in oktober 2014 een marktonderzoek verricht door TNS-NIPO waaruit blijkt dat er voldoende vraag is naar c.q. behoefte is aan natuurbegraven. Derhalve is de financiële haalbaarheid van de natuurbegraafplaats voldoende onderzocht, waardoor dit de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg staat. Blijkens de uitspraak (ABRvS 28 oktober 2015, nr. 201501288/1/R3) overweegt de Afdeling dat de Wet ruimtelijke ordening niet in de weg staat aan het als zodanig bestemmen van een particulier initiatief, mits dit in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Bij een particulier initiatief is het in eerste instantie aan de initiatiefnemer om te beoordelen of hij het plan kan uitvoeren en of dit voor hem rendabel is.
q.	Reclamant stelt dat een organisatie de ANBI-status kan verliezen als de fiscus oordeelt dat een fonds voor toekomstig beheer in feite eigenbelang is.	De betreffende opmerking van reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
r.	Reclamant stelt dat het onduidelijk is hoe het zit met het beheer van 'natuurbegraafplaatsen'. Omdat het gaat om de laatste rustplaats van mensen, zal er gedurende lange tijd toezicht en beheer nodig zijn.	In het inrichtings- en beheerplan wordt aangegeven dat Natuurbegraven Nederland zorg draagt voor natuurbeheer tijdens de gebruiksperiode als natuurbegraafplaats in nauwe samenwerking met Natuurmonumenten. Nadat alle graven zijn uitgegeven (een periode van 40-60 jaar) gaat het beheer terug naar Natuurmonumenten. Natuurmonumenten is en blijft eigenaar van de gronden. Gronden zijn niet in eigendom van gemeente. De gemeente loopt dan ook geen financieel risico bij een eventueel faillissement van de exploitant.

s.	Reclamant vraagt zich af of het maatschappelijk of financieel belang van natuurbegraven zo groot is dat de gemeente nu goed geregelde controle op grafrust zomaar loslaat?	De gemeenteraad is van mening dat de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats een waardevolle bijdrage levert aan de totaalontwikkeling van het gebied rondom het Jachtslot. Op natuurbegraafplaatsen zijn de Wet op de Lijkbezorging, het Besluit op de Lijkbezorging en de Inspectierichtlijn Lijkbezorging van toepassing. De geregelde controle op grafrust is ook op een natuurbegraafplaats geborgd.
t.	Reclamant stelt dat veel gemeenten verlies lijden op publieke voorzieningen. Door nieuwe commerciële natuurbegraafplaatsen toe te staan, wordt de spoeling nog dunner. De gemeentelijke exploitatietekorten zullen daardoor verder oplopen.	De betreffende opmerking van de reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
1.7 Overige punten		
<i>Zienswijze</i>		<i>Reactie gemeente Mook en Middelaar</i>
u.	Reclamant vraagt de gemeente of zij het wenselijk vindt om van schaarse natuurgebieden begraafplaatsen te maken	De gemeenteraad is van mening dat de ontwikkeling van een natuurbegraafplaats een waardevolle bijdrage levert aan de verhoging van de ecologische en cultuurhistorische waarden in het totale plangebied.
v.	Reclamant stelt dat met het toestaan van particuliere natuurbegraafplaatsen de overheid de controle op het begraven van mensen loslaat.	Op natuurbegraafplaatsen zijn de Wet op de Lijkbezorging, het Besluit op de Lijkbezorging en de Inspectierichtlijn Lijkbezorging van toepassing. De grafrust is daarmee ook op een natuurbegraafplaats geborgd. De betreffende opmerking van reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
w.	Reclamant vraagt de gemeente te overwegen om 'natuurbegraven' in te passen binnen haar huidige begraafplaatsen en zogeheten parkbegraafplaatsen aan te leggen.	De betreffende vraag van reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
x.	Reclamant vraagt of de gemeente beleid ontwikkelt op 'natuurbegraven'?	De gemeenteraad is van mening dat haar beleid voldoende is om het initiatief en toekomstige initiatieven te toetsen. Specifiek beleid aangaande natuurbegraven wordt niet nodig geacht.

		De betreffende opmerking van reclamant is - wat daar ook van zij - niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
y.	Reclamant vraagt zich af of het initiatief niet getoetst dient te worden aan de Ladder voor duurzame verstedelijking, aangezien het een bestemmingsplanwijziging betreft in het buitengebied.	Het initiatief betreft geen stedelijke ontwikkeling. Er wordt een substantiële kwaliteitsverbetering gerealiseerd in de vorm van de sloop van 1.600 m² aan bebouwing van het Dominicus-complex en de daarmee gepaard gaande bestemmingswijziging van Horeca naar Natuur. De natuurbegraafplaats Jachtslot de Mookerheide kan niet worden aangemerkt als een 'stedelijke ontwikkeling'. Een nadere toetsing aan de ladder voor duurzame verstedelijking is derhalve niet aan de orde (toelichting p. 12).
1.8 Conclusie reclamant		
Zienswijze		Reactie gemeente Mook en Middelaar
z.	Reclamant is van mening dat de voorbereiding en de beoogde totstandkoming van het plan, voor zover thans bekend, de toets van de vereiste zorgvuldigheid niet kan doorstaan.	In hetgeen door reclamant in haar zienswijze naar voren is gebracht ziet de gemeenteraad geen aanleiding voor de conclusie dat het bestemmingsplan de toets van de vereiste zorgvuldigheid niet kan doorstaan. De toelichting van het bestemmingsplan is grondig onderbouwd en er is voldoende vooroverleg geweest met de betrokken partijen en belanghebbenden uit de omgeving. Dit kan ook worden afgeleid uit het feit dat er verder geen zienswijzen zijn ingediend. De gemeenteraad deelt de mening van de reclamant derhalve niet.

3. Conclusie

De zienswijze van Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl wordt als ongegrond verklaard en leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

4. Ambtshalve wijzigingen

Er zijn geen ambtshalve wijzigingen.